

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ І ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
Юстапець Ю. О./
30 червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ У КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ

Рівень вищої освіти	другий (освітньо-професійний)
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С2 Політологія
Освітня програма	Політологія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Політичні аспекти ідентичностей у країнах Центральної Європи» для здобувачів вищої освіти галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини спеціальності С2 Політологія освітньої програми «Політологія», другий (магістерський) рівень.

Розробник:

Вегеш І.М., кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і державного управління ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри політології і державного управління
протокол № 10 від 30 червня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Ключкович А.Ю.

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**
протокол № 10 від 30 червня 2025 р.

Голова методичної комісії факультету _____ Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2,5 аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 1,5	2	2
	Лекції:	
	24	10
	Практичні (семінарські):	
	18	2
Вид підсумкового контролю: залік.	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна.	Самостійна робота:	
	78	108

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Політичні аспекти ідентичностей у країнах Центральної Європи» є ознайомити здобувачів вищої освіти із особливостями формування, еволюції та моделями взаємодії політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.

Основні категорії курсу: політична культура, громадянська культура, ідентичність, політична ідентичність, конфлікт ідентичностей, політика ідентичностей, політичні цінності, демократичні інститути, міграційні процеси, політичні ідеології.

Завдання навчальної дисципліни:

1. ознайомити здобувачів вищої освіти з об'єктом, предметом та специфікою вивчення навчальної дисципліни «Політичні аспекти ідентичностей у країнах Центральної Європи»;
2. поглибити знання здобувачів вищої освіти, одержаних в результаті засвоєння навчальних матеріалів попередніх курсів;
3. охарактеризувати структуру та специфіку актуалізації ідентичностей у політичному просторі Центральної Європи;
4. додати здобувачам освіти навичок самостійної аналітичної роботи в сфері дослідження політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи;
5. розкрити зміст основних категорій та понять навчальної дисципліни;
6. охарактеризувати історичні, політичні та культурні умови розвитку та взаємодії ідентичностей у політичному просторі країн Центральної Європи;
7. визначати логіку формування ідентичностей у суспільствах Центральної Європи, враховуючи актуальні проблеми соціальної стратифікації та соціальної мобільності;
8. дослідити та порівняти політичні ідентичності в Україні та країнах Центральної Європи;
9. проаналізувати соціально-політичні явища в країнах Центральної Європи крізь призму політики ідентичності;
10. пояснити причини конфліктів ідентичностей в Україні та в країнах Центральної Європи.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у політичній сфері, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, із застосуванням фахових досліджень та/або здійснення інновацій.

2) Загальні компетентності:

- ЗК-02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК-04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК-05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК-06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК-07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- ЗК-10. Дотримання засад толерантності та поваги до різноманітності і мультикультурності.

3) Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК-03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

- СК-04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
- СК-06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
- СК-07. Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні.
- СК-09. Вміння застосовувати форми, інструменти та методи публічної політики європейських країн у практичній професійній діяльності в Україні.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни **«Політичні аспекти ідентичностей в країнах Центральної Європи»** є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 01. Методологічні підходи сучасної політичної науки
- ОК 04. Публічна політика та управління у країнах Центральної Європи
- ОК 05. Етнополітика у країнах Центральної Європи

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни «Політичні аспекти ідентичностей в країнах Центральної Європи» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.	ПРН-02.
Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.	ПРН-04.
Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.	ПРН-06
Враховувати у дослідницькій, експертній, консультаційній, політичній, публічній та організаційній діяльності етнокультурні параметри суспільства, зокрема у регіоні Центральної Європи, їх вплив на публічну політику та національну і міжнародну безпеку	ПРН-10
Здійснювати інформаційно-аналітичну, експертну, проектну діяльність, володіти навичкам політичної діагностики, прогнозування та моделювання, враховуючи міжнародний та регіональний контекст Центральної Європи.	ПРН-12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Політичні аспекти ідентичностей в країнах Центральної Європи»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміти аналізувати специфіку актуалізації ідентичностей у політичному просторі Центральної Європи	ПРН-02.
Визначати історико-культурні та політичні фактори, які впливають на формування та розвиток політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи	ПРН-04.
Розуміти особливості та основні принципи політики ідентичностей в країнах Центральної Європи	ПРН-06
Вміти аналізувати вплив етнокультурних та етноконфесійних чинників на формування політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи	ПРН-10.
Вміти аналізувати та прогнозувати соціально-політичні явища в країнах Центральної Європи крізь призму політики ідентичності	ПРН-12.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- контрольна робота;
- відповіді на практичних заняттях;
- тестування;
- індивідуальна робота у формі аналітичного есе;
- презентація результатів індивідуальної роботи здобувача.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні відповіді на практичних заняттях, написання аналітичного есе, письмове тестування з теми.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	50 балів	100 балів
10	10	10	10	10	x	x	x	x		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	50 балів	100 балів
x	x	x	x	x	12	13	12	13		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Разом за два модулі	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	5	15	4	15	9	30
Аналітичне есе	1	10	1	10	2	10
Презентація результатів індивідуальної роботи	1	10	1	10	2	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50	1	50
Разом	x	100	x	100	x	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з трьох рівнів завдань.

Перший рівень завдань складають тести. Тести призначені оцінити знання понятійно-категоріального змісту та тематичної проблематики навчальної дисципліни, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на практичних заняттях. Максимальна кількість балів за виконання першого рівня завдань 20 балів.

Другий рівень завдань складають відкриті запитання, які покликані з'ясувати розуміння основних принципів, функцій, форм та різновидів досліджуваних явищ та процесів. Максимальна кількість балів за виконання завдань другого рівня 15 балів.

Третій рівень завдань представлено питаннями (питаннями), які мають творчо-аналітичний характер та покликані з'ясувати вміння здобувачів вищої освіти обґрунтовувати та аргументувати висновки з проблематики навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів за виконання завдань третього рівня 15 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсних) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів вищої освіти оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

- 1) оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:
 - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
 - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
 - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
 - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
 - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

2) оцінку «добре» (82-89 балів, B) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування

проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

3) оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує здобувач, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

4) оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

5) оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

6) оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

7) оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни.

МОДУЛЬ №1. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНИХ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ

Тема 1. Поняття «ідентичність» та «політика ідентичності».

Сутність поняття «ідентичність». Підходи до трактування поняття «ідентичність» та «політична ідентичність». Рівні ідентичностей в суспільстві. Комунікація ідентичностей. Конфлікти ідентичностей.

Політика ідентичності: сутність та особливості реалізації. Принципи політики ідентичності. Витоки та історія політики ідентичності. Критика політики ідентичності.

Політика ідентичності та мультикультуралізм. Основні проблеми, пов'язані із впровадженням політики ідентичності та з її сприйняттям.

Тема 2. Теоретико-методологічні підходи дослідження ідентичностей у політичній науці.

Політичні ідентичності та політична культура. Політичні ідентичності в межах історичного підходу до типології політичних культур (Г. Алмонд, С. Верба).

Політична ідентичність крізь призму демократизації. Політичні ідентичності та дискурс функціоналізму. Політичні ідентичності у демократичному та тоталітарному суспільствах.

Поняття «ідентичність» в межах структуралістського підходу (М. Фуко). Дослідження ідентичностей та дискурс Постмодерну.

Тема 3. Виникнення та основні етапи розвитку політичних ідентичностей у Центральній Європі.

Розпад соцтабору як умова для формування нових політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.

«Оксамитова» революція в Чехословаччині. Падіння режиму Чаушеску в Румунії. Протестна активність у Польщі. Початок демократизації в країнах Центральної Європи.

Демократизація та модернізація в постсоціалістичних країнах Центральної Європи як умова формування політичних ідентичностей. Процес євроінтеграції в країнах Центральної Європи.

Європейські цінності та політичні ідентичності. Комунікація політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.

Тема 4. Політична ідентичність крізь призму соціальної структури та соціальної стратифікації суспільства.

Поняття «соціальна структура» та «соціальна стратифікація». Ідентичність як складова соціальної структури.

Вплив соціальної стратифікації на формування політичної ідентичності. Класова структура суспільства та характерні риси політичних ідентичностей в її межах.

Соціальна мобільність. Вертикальна і горизонтальна мобільність. Перехід з однієї соціальної позиції на іншу та вплив цього переходу на розвиток політичної ідентичності.

Тема 5. Вплив процесів міграції на формування політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.

Мігрант як «інший». Ідентичність мігранта. Проблеми сприйняття «іншого». Питання «інтеграції» та «ізоляції» мігрантів.

Міграція та причини міграційних криз в Європейському союзі. Війни в країнах Африки та на Близькому Сході.

Російська агресія та міграція з України в країни ЄС (2022). Ставлення до мігрантів. Трансформація політичних ідентичностей в суспільствах Центральної Європи у зв'язку із проблемою міграції.

Міграційні кризи як інструмент впливу на політику країн Європейського союзу. Політика ідентичності в країнах Центральної Європи.

МОДУЛЬ №2. ВЗАЄМОДІЯ ТА КОНФЛІКТ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ

Тема 6. Вплив популізму на формування та розвиток політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.

Поняття популізму та підходи до його трактування. Популізм та критика влади. Популізм як фактор впливу на формування та розвиток політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.

Негація політичного конструктивізму та причини поширення популізму. Центральноєвропейські тенденції популістської риторики в країнах Центральної Європи.

Вплив росії на популістські настрої в центральноєвропейських суспільствах. Популізм у політичному житті Угорщини, Польщі, Словацької Республіки та Румунії.

Популізм як інструмент маніпуляції настроями ідентичностей в країнах Центральної Європи.

Тема 7. Конфлікти ідентичностей в країнах Центральної Європи.

Глобалізація та криза ідентичності в країнах Центральної Європи. Особливості конструювання політичних ідентичностей в трансформаційних суспільствах.

Феномен «евроскептицизму» в країнах Центральної Європи. Конфлікт «національної» ідентичності та «цивілізаційної» ідентичності.

Політичні ідентичності в країнах Центральної Європи в контексті сприйняття російсько-української війни. Дискурс «примирення» та дискурс «допомоги у протистоянні».

Сприйняття процесу євроінтеграції України в суспільно-політичному просторі країн Центральної Європи. Прихильники та противники зближення України та ЄС в країнах Центральної Європи.

Тема 8. Характеристика та шляхи розвитку політичних ідентичностей в Україні.

Особливості формування та еволюції політичних ідентичностей в українському суспільстві. Старі та нові ідентичності.

Особливості розпаду радянської та пострадянської ідентичності в українському суспільстві. Поява регіональних субідентичностей. Регіональні розбіжності між Сходом та Заходом України

Криза ідентичності. Особливості формування національної ідентичності та політичної нації. Російсько-українська війна та актуалізація питання національної ідентичності українського суспільства.

Тема 9. Політика ідентичностей та ліберальна демократія у XXI ст.

Демократія та її поступ у XXI ст. Зв'язок демократизації та модернізації. Формування політичних ідентичностей в процесі демократизації.

Політика ідентичності як інструмент ліберальної демократії. Лібералізація в «західних» суспільствах. Толерантність як механізм захисту «іншого» в суспільствах ліберальної демократії.

Протистояння демократичних та недемократичних суспільств у XXI ст. Вплив цього протистояння на політику ідентичності.

6.2 Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНИХ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ						
Тема 1. Поняття «ідентичність» та «політика ідентичності».	12	2	2	-	-	8
Тема 2. Теоретико-методологічні підходи дослідження ідентичностей у політичній науці.	12	2	2	-	-	8
Тема 3. Виникнення та основні етапи розвитку політичних ідентичностей у Центральній Європі.	12	2	2	-	-	8
Тема 4. Політична ідентичність крізь призму соціальної структури та соціальної стратифікації суспільства.	13	2	2	-	-	9
Тема 5. Вплив процесів міграції на формування політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.	14	3	2	-	-	9
Модульна контрольна робота	1	1	-	-	-	-
Разом за модуль	64	12	10	-	-	42
Модуль 2. ВЗАЄМОДІЯ ТА КОНФЛІКТ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ						
Тема 6. Вплив популізму на формування та розвиток політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.	13	2	2	-	-	9
Тема 7. Конфлікти ідентичностей в країнах Центральної Європи.	15	4	2	-	-	9
Тема 8. Характеристика та шляхи розвитку політичних ідентичностей в Україні.	13	2	2	-	-	9
Тема 9. Політика ідентичностей та ліберальна демократія у XXI ст.	14	3	2	-	-	9
Модульна контрольна робота	1	1	-	-	-	-
Разом за модуль	56	12	8	-	-	36
Разом за семестр	120	24	18	-	-	78

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНИХ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ						
Тема 1. Поняття «ідентичність» та «політика ідентичності».	12	-	-	-	-	12
Тема 2. Теоретико-методологічні підходи дослідження ідентичностей у політичній науці.	14	2	-	-	-	12
Тема 3. Виникнення та основні етапи розвитку політичних ідентичностей у Центральній Європі.	12	-	-	-	-	12
Тема 4. Політична ідентичність крізь призму соціальної структури та соціальної стратифікації суспільства.	16	2	2	-	-	12
Тема 5. Вплив процесів міграції на формування політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.	14	2	-	-	-	12
Разом за модуль	68	6	2	-	-	60
Модуль 2. ВЗАЄМОДІЯ ТА КОНФЛІКТ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ						
Тема 6. Вплив популізму на формування та розвиток політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.	12	-	-	-	-	12
Тема 7. Конфлікти ідентичностей в країнах Центральної Європи.	14	2	-	-	-	12
Тема 8. Характеристика та шляхи розвитку політичних ідентичностей в Україні.	12	-	-	-	-	12
Тема 9. Політика ідентичностей та ліберальна демократія у XXI ст.	14	2	-	-	-	12
Разом за модуль	52	4	-	-	-	48
Разом за семестр	120	10	2	-	-	108

6.3 Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Поняття «ідентичність» та «політика ідентичності».	2	-
2.	Тема 2. Теоретико-методологічні підходи дослідження ідентичностей у політичній науці.	2	-
3.	Тема 3. Виникнення та основні етапи розвитку політичних ідентичностей у Центральній Європі.	2	-
4.	Тема 4. Політична ідентичність крізь призму соціальної структури та соціальної стратифікації суспільства.	2	2
5.	Тема 5. Вплив процесів міграції на формування політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.	2	-
6.	Тема 6. Вплив популізму на формування та розвиток політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.	2	-
7.	Тема 7. Конфлікти ідентичностей в країнах Центральної Європи.	2	-
8.	Тема 8. Характеристика та шляхи розвитку політичних ідентичностей в Україні.	2	-
9.	Тема 9. Політика ідентичностей та ліберальна демократія у XXI ст.	2	-
Разом		18	2

6.4 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Поняття «ідентичність» та «політика ідентичності».	8	12
2.	Тема 2. Теоретико-методологічні підходи дослідження ідентичностей у політичній науці.	8	12
3.	Тема 3. Виникнення та основні етапи розвитку політичних ідентичностей у Центральній Європі.	8	12
4.	Тема 4. Політична ідентичність крізь призму соціальної структури та соціальної стратифікації суспільства.	9	12
5.	Тема 5. Вплив процесів міграції на формування політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.	9	12
6.	Тема 6. Вплив популізму на формування та розвиток політичних ідентичностей в країнах Центральної Європи.	9	12
7.	Тема 7. Конфлікти ідентичностей в країнах Центральної Європи.	9	12
8.	Тема 8. Характеристика та шляхи розвитку політичних ідентичностей в Україні.	9	12
9.	Тема 9. Політика ідентичностей та ліберальна демократія у XXI ст.	9	12
Разом		78	108

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Венгер О., Постол О. Формування політичної свідомості в умовах повномасштабної російсько-української війни. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia: Publishing house "Helvetica". 2023. 16 (93). P. 95-102.
2. Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку : монографія / Г. Ю. Васильєв, В. Д. Воднік, О. В. Волянська та ін. ; за ред. М. П. Требіна. – Харків: Право, 2013. 536 с.
3. Джудіс Дж. Б. Великий вибух популізму. Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2017. 192 с.
4. Дослідження державних політик: методологія, процедури та європейські практики : монографія / авт. кол. : [Л. В. Гонюкова, В. М. Козаков, В. А. Ребкало та ін.] ; за заг. ред. Л. В. Гонюкової, В. М. Козакова. Київ : НАДУ, 2018. 400 с. // <http://academy.gov.ua/social/pages/dop/2/files/b710d940-b89c-4a73-9c68-ba033e1bd602.pdf>
5. Вишнеvsька А. М., Петренко К. В. Вплив глобалізації на міграційні процеси у світі та Європі. *Економічний вісник НТУУ "Київський політехнічний інститут"*, 2022. С. 34-39.
6. Остапенко М. А. Політична ідентичність як синтезуючий концепт політичної науки. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22: Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. Вип. 16. С. 93-99.*
7. Степико М. Українська ідентичність у глобалізованому світі: монографія. Харків: Майдан, 2020. 258 с.
8. Bauer T., Zimmermann K. Causes of international migration: A survey. *Crossing Borders*. Routledge. 2018. P. 111–144.
9. Betz H. The New Politics of the Right. Neo-Populist Parties and Movements in Established Democracies / Hans-Georg Betz, Stefan Immerfall. New York : St. Martin's Press, 1998. 268 p.
10. Vehesh I. The Concept of Tolerance and its Relevance in Ukraine / Proactive Tolerance. The Key to Peace / Markus Vogt, Arnd Kuppers (Eds.). Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, Germany, 2021. P. 215-225.

Допоміжна література

1. Вегеш І. Свобода людини в контексті віртуалізації суспільства: виклики та загрози. Філософські студії в контексті постсучасних знань: теорія, методологія, методика : матеріали всеукраїнського науковопедагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 12-14.
2. Губерський Л., Андрущенко В., Михальченко М. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз. К., 2002.
3. Зеленько Г., Кононенко Н. Як російська військова агресія змінила політичну ідентичність українців. *Національна безпека і оборона*. 2022. № 3–4. С. 108–114.
4. Єрмоленко В. Плинні ідеології. Ідеї та політика в Європі ХІХ-ХХ століть. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. 480 с.

5. Філіна А.П. Культурний простір: основні його види та культурна діяльність суспільства щодо задоволення соціокультурних потреб громадян. Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2016. Вип. 1. С.82–86.
6. Galston W. A. Anti-Pluralism: The Populist Threat to Liberal Democracy. New Haven: Yale University Press, 2018. 158 p.
7. Pavone T. Political Culture and Democratic Homeostasis: A Critical Review of Gabriel Almond and Sidney Verba's "The Civic Culture". Princeton University. 2014.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Інститут масової інформації // <http://www.imi.org.ua>
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника // <http://www.lsl.lviv.ua>
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». // <http://www.library.ukma.kiev.ua>
4. Наукова бібліотека Ужгородського національного університету // <http://www.lib.uzhnu.edu.ua>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського // <http://www.nbuv.gov.ua>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами(Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)